

CURSOS MONOGRÀFICS
D'ALTS ESTUDIS I D'INTERCANVI

ORGANISATS PER L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
I EL CONSELL DE PEDAGOGIA
SOTA ELS AUSPICIS DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA

SEGONA ESTACIÓ

Semestre de Primavera de 1916

PROFESSORS

*A. Garcia Banús, Artur Caballero, Manuel Cazorro,
B. Szilard, Pedro Dorado Montero, Josep Maluquer,
Manuel de Montoliu, Eugeni d'Ors, August Pi Suñer,
Josep Puigdesens, Esteve Terradas, M. Vidal i Guardiola*

R.21452

LA INAUGURACIÓ TINDRÀ LLOC EL DIA 23 D'ABRIL

PRIMERA SERIE

Filosofia, Psicologia, Pedagogia

LA PEDAGOGÍA DE GIOVÁNNI GENTILE. Tres lliçons per *D. Eugeni d'Ors*, Membre de l'Institut.

Diferents treballs per una sistematització filosòfica de la pedagogia que, renovant el senit de l'esforç de Herbart, s'emancipen, però, del criteri intel·lectualista d'aquest, venen realitzant-se paral·lelament dins el món científic contemporani. Després d'haver donat a conèixer en el passat curs les propies idees sobre l'assumpte, el professor passa a exposar en la serie present, les publicades per Giovánni Gentile, professor a la Facultat de Filosofia de Palermo. (*Dissabtes: dies 20 i 27 de maig, i 3 de juny. De set a vuit del vespre.*)

LA FILOSOFÍA I LA HISTORIA. Cinc lliçons (en llengua castellana) per *D. Pedro Dorado Montero*, Professor a la Facultat de Dret de Salamanca.

Sobre les relacions entre aquests dos termes versaran les lliçons. I com la Història la fan exclusivament els homes, el centre d'aquestes serà realment la determinació de l'home en la Naturalesa. Això implica diferents problemes o un problema amb múltiples fases. Per un costat, un problema metafísic, el de l'aparició de l'esperit en el món i el del seu poder director. Per altre costat, un problema psicològic, el de la consciència humana i el de la seva força creadora. Per altre, en fi, un problema social i històric, el de la valor de l'home com productor de fenòmens i d'institucions socials. En suma, el tema que haurà de ser desenrotllat, podria formular-se d'aquesta altra manera: que val l'home com tal, és a dir, com a realitat dins la natura i en revolta contra la natura. (*Dies 24, 25, 26, 27 i 28 d'abril. De set a vuit del vespre.*)

ASSAIG D'UN COMENTARI ARISTOTÈLIC A LA DOCTRINA DEL SENY. Quatre lliçons per *D. Josep Puigdesens*, Professor a la Universitat Pontifícia de Tarragona.

El professor tracta d'exposar en llenguatge aristotèlic alguns dels resultats de la Filosofia de l'Home que Treballa i que Juga, separant aquells temes en que una tasca així és possible, d'aquells altres en que la fa impossible, la divergència entre la doctrina del Seny i la filosofia de l'Estagirita. (*Dies 4, 11, 18 i 25 de maig. De sis a set del vespre.*)

SOCIALISME I FINANCES PÚBLIQUES. Cinc lliçons per *D. Miquel Vidal i Guardiola*, Professor a l'Escola de Funcionaris.

L'objecte del curs és exposar com es va modificant el contingut de la Ciència de les Finances i l'orientació de la Política financiera sota l'influència de les doctrines socialistes. Partint del concepte de la «divisió social del treball» s'estudiarà el fenomen de la «industrialització de l'exercici del Poder», les modificacions del «règim de distribució de càrregues» i la significació de la «renda formada amb motiu de l'activitat econòmica de les Corporacions de Dret públic». Les explicacions es referiràn amb preferència a les realitats i als moviments doctrinals de la nostra terra. (*Dies 6, 13, 20 i 27 de maig, i 3 de juny. De vuit a nou del vespre.*)

L'IDEALISME DE LA CIENCIA DEL LENGUATGE. Quatre lliçons per *D. Manuel de Montoliu*, Antic alumne del Seminari romànic de Halle.

Aquestes lliçons tenen per objecte exposar l'estat actual dels problemes filosòfics que afecten el llenguatge, i es dirigeixen tant als tècnics de la filologia com als de la filosofia. El positivisme, dominant en els estudis filològics durant el segle passat, defugia sistemàticament l'estudi de les qüestions centrals que suscita el fet elemental del parlar humà. Mes la direcció filosòfica, tan vigorosament inaugurada un dia per Humboldt, ha reprès ferma volada d'ençà que Karl Vossler, prenent peu en les doctrines de Croce sobre la natura estètica del llenguatge, ha renovellat la tradició idealista alemanya. (*Dies 4, 11, 18 i 25 de maig. De set a vuit del vespre.*)

Aquests cursos tindran lloc en un dels departaments de l'Institut d'Estudis Catalans. No s'admetran més de dotze inscripcions a cada curs. El preu de l'inscripció és de 5 pessetes per cada un o de 15 pessetes per la serie de tots els cursos. Pot fer-se tots els dies feiners, de onze a una, al local de l'Institut, i de quatre a set, al del Consell de Pedagogia (Urgell, 187).

SEGONA SERIE
Ciències físico-matemàtiques

SOLUCIONS PERIÒDIQUES I TEORÍA DE LA LLUNA DE BROWN. Set lliçons per *don E. Terradas*, Membre de l'Institut.

Els problemes més interessants de la dinàmica són probablement els que's formulen per equacions no integrables exactament. Les solucions periòdiques constitueixen un dels instruments més poderosos d'exploració d'aquest domini. L'objecte del present curs és donar-les a conèixer, així com la teoria de Brown sobre la lluna, aplicació interesantíssima de les mateixes. (*Dies 20, 21, 23, 24, 26, 27 i 28 de juny. De set a vuit del vespre.*)

ESTUDI DE LA QUÍMICA DELS ALCALOIDES. Quinze lliçons per *D. A. García Banús*, Professor a la Facultat de Ciències de Barcelona.

Aquest curs tindrà per objecte exposar l'estat actual de la química dels alcaloides, principalment en lo que a llur constitució i síntesi fa referència. Es farà un estudi resum dels alcaloides de constitució ja determinada, estudiant-se amb preferència els darrers treballs referents a aquesta matèria. Serà aixímateix objecte especial de detingut estudi els alcaloides de constitució encara no coneguda i que constitueixen un dels grans problemes de la Química contemporània.

El plan del curs serà com segueix: Mètodes generals per determinar la constitució dels alcaloides. — Estudi modern referent als alcaloides de l'agrupament de la pirrolidina. — Idem de l'agrupament del tropàn. — Idem de l'agrupament de la quinoleína. Idem de l'agrupament de la isoquinoleína. — Idem de l'agrupament del fenantren. — Relació entre la constitució i l'acció fisiològica. (*Dies 2, 4, 9, 11, 16, 18, 23, 25 i 31 de maig; 3, 6, 8, 13, 15 i 20 de juny. De deu a una del matí.*)

LES RADIACIONS I LA RADIATIVITAT DE LA MATERIA (FORMACIÓ, NAIXEMENT I ACCIÓ DELS RAIGS IONISANTS). Quinze lliçons (en llengua francesa) per *D. B. Szilard*, Antic auxiliar al Laboratori Pierre Curie, de París.

Heusaquí l'índex de les matèries objecte d'aquest curs:

1. Les substàncies radioactives i llurs radiacions.—2. Els tubes en buit; raigs anòdics, catòdics, raigs X.—3. Les radiacions ultravioletes.—4. Les radiacions electro-magnètiques.—5. Accions físiques dels raigs groguejants.—6. Accions químiques dels raigs groguejants.—7. Accions biològiques dels raigs groguejants.—8. Energia dels raigs groguejants.—9. Mesura dels raigs radioactius.—10. Mesura dels raigs X.—11. Mesura dels raigs ultravioletes.—12. Teoria de la transformació elemental.—13. Proves físiques i químiques de la transformació atòmica.—14. Energia radioactiva d'un element actiu.—15. Invariabilitat i indestructibilitat dels fenòmens radioactius.—16. Producció pràctica dels raigs groguejants.—17. Nou mètode de producció dels raigs ultravioletes.—18. Nou mètode de producció dels raigs electro-magnètics.—19. Mètodes possibles de producció dels raigs de curta longitud d'onada.—20. Aplicacions pràctiques dels raigs groguejants dins l'indústria. (*Tots els dilluns, dimecres i divendres no festius, del 28 d'abril al 21 de juny. De deu a una del matí.*)

El primer d'aquests cursos tindrà lloc a l'Institut. Els altres dos, al Laboratori d'investigacions i assaigs (Universitat Industrial). No s'admetrà més de dotze inscripcions a cada curs. El preu de les corresponents al primer, és de 5 pessetes; a cada un dels altres, 15 pessetes. La serie dels tres, 25 pessetes. Pot fer-se tots els dies feiners, de onze a una, al local de l'Institut, i de quatre a set, al del Consell de Pedagogia (Urgell, 187).

TERCERA SERIE
Ciències biològiques

EL MECANICISME EN BIOLOGIA I EL FET BIOLÒGIC PUR. Dos lliçons per *D. August Pi Suñer*, Membre de l'Institut.

Aquest curs és el que, per indisposició del professor, calgué aplaçar en la estació precedent.

En l'explicació dels mecanismes biològics anem acostant-nos més cada dia a lo elemental; però hem passat del simplista concepte clàssic a un altre concepte més complex, de la Física i la Química a la Físico-Química. Que'ns trobem molt lluny del coneixement dels mecanismes íntims de la vida, de l'esquema material i energètica, és segur, però la via empresa ha estat ja fecunda en resultats. Ultra la utilitat pràctica immediata dels curssets anunciats, hi ha la d'ensenyar lo que ha d'ésser el fonament dels estudis de Biologia i de Fisiologia general. Amb aquest fonament podrem discutir la naturalesa del fet biològic pur i adquirirem una posició filosòfica a que no arribaríem pel senzill estudi fisiològic ni biològic a l'ús. Com assaig d'això, en aquestes tres lliçons es parlarà de: I. La reacció actual dels plasmes vivents. — II. Les lleis de les diastases. — III. El transport de l'oxigen per la hemoglobina. Exemples típics de fenòmens físico-químics en el món viu, que constituïràn la introducció dels curssets. Els tancarà, com a conclusió, una lliçó resum. — IV. El mecanicisme biològic i el fet biològic pur. (*Dies 14 i 16 de juny. De set a vuit del vespre.*)

ESTUDIS DE MORFOLOGIA BOTANICA. Quinze lliçons pràctiques per *D. Artur Caballero*, Professor a la Facultat de Ciències de Barcelona.

Aquest curs comprendrà investigacions sobre el desenvolupament morfològic de les plantes, versant sobre estructures, fisiologia de la cel·lula i aparells de nutrició, funcions de relació i reproducció, disseminació i germinació. (*Dies 27 i 29 d'abril; 2, 4, 6, 9, 11, 13, 16, 18, 20, 23, 25, 27 i 30 de maig; 3 i 5 de juny. De sis a set del vespre.*)

ESTUDIS DE MORFOLOGIA ZOOLOGICA. Quinze lliçons pràctiques per *D. Manuel Cazorro*, Professor a l'Institut de segona ensenyança de Barcelona.

Aquest curs comprendrà una exposició dels tipus principals del regne animal morfològic i biològicament considerats, especialment dels invertebrats i animals inferiors, seguint les investigacions i pràctiques de l'autor en els laboratoris de les Estacions zoològiques de Santander i Nàpols. (*Dies 26 i 28 d'abril; 1, 3, 5, 8, 10, 12, 15, 17, 19, 22, 24, 26 i 29 de maig. De onze a una del matí.*)

OCEANOGRAFIA CATALANA: RESULTATS DE LA CAMPANYA DE 1915. Quatre lliçons per *D. Josep Maluquer*, Enginyer, Secretari de la Junta municipal de Ciències Naturals de Barcelona.

Els estudis de que donarà compte aquest curs varen ésser realitzats l'estiu darrer. Comprenen una sèrie d'investigacions sobre la costa catalana, en betinutria i litologia; biologia marina; ecologia, la vida en el nostre litoral; oceanografia biològica de l'Empordà i estacions; influències diverses; sistemàtica. (*Dies 26 d'abril; 3, 10 i 17 de maig. De sis a set del vespre.*)

Aquests cursos tindran lloc a l'Institut. S'admetran dotze inscripcions al primer i al quart; sis, a cada un dels altres dos. El preu d'inscripció és de 5 pessetes el primer i el quart; de 25 pessetes a cada un dels altres dos. Inscripció a la sèrie completa, 50 pessetes. Pot fer-se tots els dies feiners, de onze a una, al local de l'Institut, i de quatre a set, al del Consell de Pedagogia (Urgell, 187).